

Protocolafspraken bevoegdheden van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten onder de Omgevingswet

A. Inleiding en reikwijdte afspraken

Deze protocolafspraken zijn van toepassing vanaf het moment dat de Omgevingswet in werking is getreden. De Omgevingswet brengt een forse stelselwijziging op het gebied van het omgevingsrecht voor de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet is te typeren als een kaderwet waarin voorgaande wetgeving is gebundeld. De voorganger van deze protocolafspraken tussen PS en GS was gebaseerd op de bevoegdheden en instrumenten van de Wet ruimtelijke ordening. Dat betekent dat de protocolafspraken herijkt dienden te worden en te worden afgestemd op de instrumenten van de Omgevingswet. Het opstellen van de protocolafspraken was ook onderdeel van het invoeringsplan Omgevingswet.

De Omgevingswet kent maatschappelijk doelen en verbeterdoelen.

De **maatschappelijke doelen** zijn:

- a) "het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit" en heeft betrekking op bescherming van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- b) "het op een doelmatige wijze beheren, gebruiken, en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies" en ziet op het benutten van de fysieke leefomgeving door de mens (voor maatschappelijke behoeften). De maatschappelijke doelen bestaan in feite uit de normen zoals die ook in de huidige wetten zijn neergelegd.

De **verbeterdoelen** van de Omgevingswet zijn beleidsmatig van aard. De doelen richten zich op een meer samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. Ook krijgen decentrale overheden meer bestuurlijke afwegingsruimte en moet de inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht worden vergroot. Ook is het een belangrijk doel om de besluitvorming over projecten te versnellen.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn er ook enkele verschuivingen in de taakverdeling tussen GS en PS, of mogelijkheden daartoe. Het gaat zowel om mogelijkheden voor delegatie van PS naar GS als om bevoegdheden die de wet rechtstreeks aan GS toekent. PS kunnen het vaststellen van delen van de Omgevingsverordening delegeren aan GS. Daarnaast is in de wet bepaald dat GS bevoegd zijn de geometrische begrenzing te wijzigen van gebieden die behoren bij de instructieregels in de verordening. Een andere in het oog springende wijziging betreft de bevoegdheid van GS om een programma en een projectbesluit vast te stellen. Deze protocolafspraken houden hier rekening mee.

De bedoeling van de wetgever met de Omgevingswet is om enerzijds taken en bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij het dagelijks bestuur (GS, college van B enW etc.) neer te leggen ten behoeve van de verwezenlijking van de (verbeter)doelen van de Omgevingswet. Anderzijds heeft de bevoegdheidsverdeling onder de Omgevingswet ten doel om de drie klassieke rollen: volksvertegenwoordiging, controleren en kaderstellen (PS en gemeenteraad etc.) beter te kunnen vervullen. Deze rollen worden gebruikt als kapstok voor het democratisch functioneren en als gezamenlijk referentiekader.

Ten opzichte van de voorgaande protocolafspraken is er gekozen om de protocolafspraken gelijkwaardig en neutraal om te zetten naar de instrumenten uit de Omgevingswet. Daar waar mogelijk zijn aanpassingen gedaan om vanuit het oogpunt van doelmatigheid procedures sneller en beter te laten lopen.

De in de Omgevingswet (Ow) genoemde instrumenten zijn:

- a) (Provinciale) Omgevingsvisie (voorheen: structuurvisie) en (provinciale) omgevingsverordening (hooflijnen beleid en kaderstelling, PS);
- b) (Provinciaal) Projectbesluit (voorheen: inpassingsplan) en coördinatieregeling (uitvoering, PS/GS);
- c) Provinciale betrokkenheid Rijksprojectbesluit (voorheen: Rijksinpassingsplannen (uitvoering GS); Vooroverleg, zienswijze en reactieve interventie (voorheen: reactieve aanwijzing) met betrekking tot gemeentelijke omgevingsplannen en beroep tegen omgevingsplannen (voorheen: bestemmingsplannen), hieronder vallen ook bestemmingsplannen die onder het overgangsrecht vallen en van rechtswege onderdeel (gaan) uitmaken van het omgevingsplan (uitvoering, GS); Naast omgevingsplannen betreft het ook buitenplanse omgevingsvergunningen voor een omgevingsplanactiviteitInstructie (voorheen: proactieve aanwijzing) (uitvoering, GS);
- d) Ontheffingen van de instructieregels in de omgevingsverordening (uitvoering, GS).

Ad a

Op 1 april 2019 is het nieuwe Omgevingsbeleid (Omgevingsvisie inclusief het Programma Ruimte en de Omgevingsverordening) in werking getreden. Hiermee is gekozen om in aanloop naar de komst van de Omgevingswet twee belangrijke kerninstrumenten van deze wet – de omgevingsvisie en de omgevingsverordening – op basis van het aan de Omgevingswet voorafgaand recht vast te stellen. Op 15 december 2021 is ook de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening voor onder de Omgevingswet vastgesteld. Voor de Omgevingsvisie is er overgangsrecht en de Omgevingsvisie is aangepast zodat deze ook voldoet aan de formele vereisten vanuit de Omgevingswet.

Ad b

Het projectbesluit volgt het provinciaal inpassingsplan op. Het vaststellen van een projectbesluit is een GS-bevoegdheid. Nieuw is dat de mogelijkheid om op grond van het projectbesluit percelen te onteigenen verschuift van de Kroon naar het decentraal bevoegd gezag. Zo krijgen de gemeenteraden de bevoegdheid om o.g.v. van het omgevingsplan percelen te onteigenen. De mogelijkheid van onteigening vinden we ook terug op provinciaal niveau . Het onteigenen wordt een PS-bevoegdheid met als grondslag het projectbesluit dat dat daaraan voorafgaat. De provinciale coördinatieregeling is gebleven, in de vorm van een uniforme coördinatieprocedure op grond van de afdeling 3.5 Awb, die op zowel op Rijks- als decentraal niveau (provincie en gemeente) kan worden toegepast.

Ad c

Het rijksprojectbesluit was het Rijksinpassingsplan

Ad d

Met betrekking tot de inzet van de onder d genoemde sturingsinstrumenten geldt dat monitoring van de feitelijke ruimtelijke ontwikkelingen wordt verschaft via Monitor leefomgeving,

Ad e

De instructie is de opvolger van de proactieve aanwijzing. Een instructie is een eenmalige opdracht van een provincie aan een gemeenten en/of waterschap. Het kan ingezet worden als het een enkel geval betreft die niet herhaalde van toepassing moet zijn. Anders zijn instructieregels meer voor de hand liggend.

Ad f

De bevoegdheid van GS van een besluit tot ontheffingverlening van de Omgevingsverordening is onder de Omgevingswet blijven bestaan.

Hieronder wordt een overzicht van de protocolafspraken onder de Omgevingswet weergegeven.

- 1. Omgevingsvisie en Omgevingsverordening**
- 2. Provinciaal Projectbesluit en uniforme coördinatieregeling**
- 3. Rijksprojectbesluit en coördinatie**
- 4. Ontheffingen van de Omgevingsverordening**
- 5. Beoordeling regionale visies**

Ter aanvulling op het protocol zijn nadere afspraken gemaakt tussen PS en GS over de werkwijze planbeoordeling en over het informeren van PS in situaties waarbij politiek bestuurlijk gevoelige locaties zijn aangewezen.

Op 12 februari 2019 (PZH-2019-680778238) zijn er tevens aanvullende afspraken gemaakt tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten over de werkwijze planbeoordeling en het informeren van Provinciale Staten onder meer in geval van politiek bestuurlijke locaties. Deze bestaande afspraken zijn weergegeven onder 6 en 7.

B. Inhoud protocolafspraken

1. Vaststelling en herziening van Omgevingsvisie en Omgevingsverordening.

Procedure

Vaststelling en herziening van de Omgevingsvisie, en de Omgevingsverordening zijn bevoegdheden van PS.

De rol van GS is het voorbereiden van het ontwerp en het reageren op zienswijzen. Voorafgaand aan een ontwerp kan een startnotitie, brief of anderszins worden opgesteld om te beschrijven welke verandering wordt beoogd. Planning van aanpassingen loopt via de lange termijn agenda (LTA) Omgevingsbeleid.

De Omgevingsvisie bevat het strategische beleid van de provincie. Dit document is zelfbindend.

De Omgevingsverordening tenslotte geeft voor wettelijke taken en een provinciale belangen regels waaraan burgers en bedrijven en andere overheden (bijv. gemeentelijke omgevingsplannen) en ook GS moeten voldoen.

Herzelingen van het Omgevingsbeleid kunnen groot zijn of juist licht van aard. Tot de zogenaamde 'uitgebreide' procedures behoren in ieder geval de volgende herzelingen.

-Thematische aanpassingen met wezenlijke materiële en/of politieke impact waarbij de impact zich beperkt tot één ambitie of beleidsdoel. Hieronder vallen in ieder geval alle aanpassingen waarvoor een milieueffectrapportage moet worden opgesteld.

-Integrale aanpassingen met wezenlijke materiële en/of politieke impact waarbij de impact meerdere ambities en beleidsdoelen raakt).

Daarnaast zijn er ook herzelingen die lichter van aard zijn. Het gaat om:

-Thematische aanpassingen met beperkte materiële en/of politieke impact waarbij de impact zich beperkt tot één ambitie of beleidsdoel.

-Herzelingen over technische aanpassingen, actualisaties en verbeteringen met beperkte materiele en/of politieke impact).

De uitgebreide en korte procedure zijn weergegeven in Tabel 1:

	Procedure	Uitgebreide de procedur e	Korte procedure (of standaard)	
	Wat	Wie	Wie	Opmerkingen
1	Start planning Lange termijn agenda (LTA)	GS/PS	GS/PS	GS doen voorstel voor LTA en de beoogde procedure PS geven aan in het kader van lange termijn agenda (LTA) of startnotitie (op onderdelen) benodigd is waarbij aangegeven is dat de lichte procedure gevolgd kan worden.

				De commissie bepaalt of ze de startbrief bespreekt danwel ter kennisname aanneemt en verwerkt in de planning.
2	Opstellen ontwerp	GS	GS	
	Opstellen plan MER	GS	-	
3	Bespreken ontwerp	Cie.	Cie.	De vraag die aan de orde is, is of het ontwerp ter inzage kan worden gelegd. Tevens kunnen procedurele zaken aan de orde komen, zoals het al dan niet houden van een hoorzitting.
4	Ter inzage leggen ontwerp	GS	GS	Terinzagelegging vindt plaats gedurende 6 weken, rekening houdend met de zomerrecesperiode
5	Advies PAL, en Commissie MER	GS, PS	-	(indien van toepassing)
6	Nota van beantwoording/ wijziging opstellen	GS	GS	
7	Vaststellen gewijzigd ontwerp/statenvoorstel	GS	GS	
8	Hoorzitting	Cie.	Cie.	Optioneel (zie 3).
9	Bespreken statenvoorstel / Nota van beantwoording	Cie.	Cie.	Als een eventuele hoorzitting heeft plaatsgevonden dan worden voor deze bespreking geen insprekers uitgenodigd. Welke commissie de inhoudelijk het statenvoorstel en de Nvb bespreekt kan per onderwerp verschillen en wordt door PS bepaald
10	Vaststellen herziening inclusief wijzigingen/ Amendementen	PS	PS	Als er wezenlijke wijzigingen naar voren komen na de ter inzagelegging van het ontwerp en die zeer ingrijpend zijn zullen GS aan PS een voorstel doen omtrent het al dan niet opnieuw ter inzage leggen van het ontwerp of onderdeel uit het voorstel.

2. Provinciaal projectbesluit en coördinatieregeling

Het provinciaal projectbesluit is een nieuw instrument en biedt een uniforme procedure voor ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. Het gaat bijvoorbeeld om de aanleg van een (vaar)weg, een windmolenpark, een pijpleiding, een natuurgebied of het versterken van een waterkering.

Het projectbesluit vervangt het inpassingsplan uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro), tracébesluit uit de Tracéwet, en het projectplan uit de Waterwet. Voor deze oude instrumenten geldt overgangsrecht. Het projectbesluit kent een 5 tal stappen:

- kennisgeving voornemen
- kennisgeving participatie
- verkenning
- voorkeursbeslissing
- projectbesluit

Procedure (op hoofdlijnen)

Voor de procedure van het provinciaal projectbesluit geldt het volgende:

- GS kondigen een GS voorstel aan waarin besloten wordt tot opstellen van een provinciaal projectbesluit in een startnotitie.
- Behandeling van de startnotitie wordt in principe besproken in de Statencommissie waar PS dit bepaalt.
- De startnotitie bevat een voorstel over hoe PS betrokken wordt in het verdere proces. In beginsel worden de Statenleden geïnformeerd en niet nader betrokken tenzij:
 - de voorkeursbeslissing aan de orde is, worden PS daarin gekend voordat de voorkeursbeslissing wordt genomen.
- Bij het besluit tot voorbereiden van een provinciaal projectbesluit wordt ingegaan op de vraag of het nodig is om de uniforme coördinatieregeling van toepassing te verklaren en zo ja, of GS bevoegd zijn om te beslissen over de daarmee samenhangende uitvoeringsbesluiten (zoals vergunningen e.d.)

Het projectbesluit kan ook de basis vormen voor onteigening. Het projectbesluit en -procedure is op hoofdlijnen een “eenvoudige regeling” maar kent door z’n brede toepassingsbereik veel mogelijkheden en uitzonderingen.

3. Rijksprojectprocedures

Het Rijk zal het (voor)ontwerp van het projectbesluit ófwel naar zowel GS als naar PS, danwel alleen naar PS sturen, met het verzoek om binnen 6 weken te reageren. Het is evident dat de voortgang van het betrokken project het noodzakelijk maakt om ernaar te streven binnen niet al te lange tijd te reageren. Immers alleen als er zo veel mogelijk binnen de gestelde termijn wordt gebleven zullen er voor het rijk mogelijkheden zijn om de provinciale reactie optimaal door te laten werken in het projectbesluit.

Gezien de voor het opstellen van een reactie op een ontwerp van een projectbesluit noodzakelijke (procedure)tijd is het vrijwel onmogelijke om deze ter vaststelling aan PS voor te leggen zonder de termijn van zes weken te overschrijden. GS gaan er dan ook van uit dat zij, net als tot nu het geval was, in komende gevallen bij het Rijk een reactie zullen indienen waarin zij uiteraard binnen de door de Omgevingsvisie en andere vastgestelde beleidsstukken gestelde kaders blijven. Tevens zullen GS in deze reacties opnemen dat GS deze onder voorbehoud van het door PS in te nemen standpunt bij de Minister indienen. GS zal een afschrift van de reactie van GS toezenden waarbij PS zelf kan bepalen of deze voor directe bespreking geagendeerd wordt. Een procedurevergadering vooraf is niet per sé noodzakelijk. Op deze wijze zal het mogelijk zijn de door GS ingediende reactie aan te scherpen, te preciseren en of te nuanceren.

4. Ontheffingen van de Omgevingsverordening

Rol GS en PS

De wettelijke rol van PS is op zich controlerend (zijn GS binnen de door PS gestelde kaders gebleven). Gelet echter op het gegeven dat een verzoek om ontheffing in de nieuwe situatie vrijwel altijd zal moeten gaan om een afwijking van het beleid is het de wens van PS om in die situaties vooraf inzicht te krijgen in de voorgenomen besluitvorming van GS in de situatie dat GS van plan zijn een ontheffing te verlenen. In de bestaande protocolafspraken is op grond van een motie van PS daarvoor reeds een (interne) voorhangprocedure ontworpen.

De inhoud van die voorhangprocedure is als volgt:

1. GS stellen een voornemen vast om een ontheffing te verlenen.
2. GS informeren de dag na het GS besluit de Statencommissie over dit voornemen.
3. Op verzoek van minimaal 2 partijen (minimaal 1 lid van een afzonderlijke partij) kan het voornemen worden geagendeerd als bespreekstuk in de Statencommissie die het thema ruimte behandelt. Dit dient binnen 10 werkdagen na ontvangst van het voornemen van GS kenbaar te worden gemaakt. GS houden daarbij rekening met de recesperiodes van PS.
4. a) Indien bespreking gevraagd: bespreking in de eerstvolgende Statencommissie.
b) Indien geen bespreking gevraagd: GS besluit wordt aan de gemeente toegezonden.
5. GS nemen, zo snel mogelijk na bespreking in de Statencommissie, een definitief besluit over de ontheffing.

Nb: In de protocolafspraken 2021 is voorzien dat wanneer GS voornemens zijn om een ontheffing te verlenen voor een initiatief dat niet past in het provinciale Omgevingsbeleid deze voorgenomen ontheffing in een voorhangprocedure wordt voorgelegd aan PS. De initiatieven met betrekking tot wind en zon op land die niet passen in het Omgevingsbeleid en waar GS een ontheffing voor weigeren zullen ook aan u worden voorgelegd. Bij besluitvorming over ontheffingsverzoeken zullen GS mogelijke precedentwerking in de beoordeling van het verzoek betrekken. Deze afspraken blijven van kracht totdat de module energietransitie door PS is vastgesteld.

NB 2: een verzoek om ontheffing heeft altijd betrekking op een gemeentelijk ruimtelijk besluit, dat kan een (nieuw) omgevingsplan zijn of een herziening/wijziging van het omgevingsplan. Daarnaast kan het verzoek om ontheffing worden ingediend n.a.v. een aanvraag omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

5. Regionale visies

Rol GS en PS

Op zich is de wettelijke rol van PS ook hier controlerend (zijn GS gebleven binnen de door PS gegeven kaders?). Vanwege het belang van de regionale visies hebben PS echter nadrukkelijk de wens uitgesproken om reeds vooraf betrokken te worden bij het oordeel van GS met betrekking tot een voorgelegde regionale visie. Daartoe wordt ook voor de brieven waarin GS hun reactie ten aanzien van een regionale visie geven een (interne) voorhangprocedure gevoerd.

De inhoud van die voorhangprocedure is als volgt:

1. GS stellen hun (voorgenomen) reactie vast met betrekking tot een regionale visie. Het streven is daarbij om de reacties op de verschillende visies te bundelen met het oog op het totaalbeeld.
2. GS informeren de dag na het GS-besluit de Statencommissie over hun (voorgenomen) reactie(s) en doen de commissie daarbij ook de betreffende visie(s) toekomen.
3. De commissie agendeert het voornemen /de voornemens van GS ter bespreking in de eerstvolgende commissievergadering.
4. GS beslissen zo spoedig mogelijk na bespreking in de commissie definitief over de voorgelegde regionale visie(s).

C Aanvullende informele afspraken PS en GS

6. Verstrekken informatie in geval van politiek-bestuurlijk gevoelige locaties

Er is tevens een lijst van locaties opgenomen die vanuit historisch perspectief als politiek-bestuurlijk gevoelig gekwalificeerd zijn en waarover Provinciale Staten geïnformeerd worden over de politiek bestuurlijke historie indien nieuwe ontwikkelingen of wijzigingen aan de orde zijn die voor rol, positie of besluitvorming van Provinciale Staten relevant kunnen zijn. In de praktijk zal dit betekenen dat u in kennis gesteld wordt op het moment dat er sprake is van vooroverleg over concrete planvorming, d.w.z. in de fase van overleg over een voorontwerpbestemmingsplan voor de betreffende locatie. Bij de informatie zal dan de (ambtelijke) vooroverlegreactie en de relevante historische informatie worden bijgevoegd. In het overleg met de gemeente zal over de beoordeling tevens een voorbehoud gemaakt worden in verband met de afspraak om Provinciale Staten te informeren in het besluitvormingsproces.

Het gaat om de volgende locaties:

Valkenburg; Zuidplaspolder; Gnephoek Alphen aan den Rijn; Duivenvoorde corridor; Monster-Noord ontwikkellocatie; Zwethof Zoeterwoude; Schieoevers; Bleizo; Decathlon Schiedam en Den Haag; Kustbebouwing o.a. strandhuisjes Kijkduin; Suikerfabriekterrein (glastuinbouw); Broek en Simontjespolder Teylingen; Vliegveld RTHA; Oude Polder Pijnacker Nootdorp; Warmterotonde; Duinpolderweg; Verlengde Bentwoudlaan/N11/N207; inprikker Den Haag, Beatrixlaan Rijswijk; Ridderkerklijn; Pijnacker Nootdorp tennispark; Buitenland van Rhoon en het Provinciaal landschap Midden Delfland;

Het informeren van PS over de politiek bestuurlijke historie van de hiervoor genoemde gevoelige locaties gebeurt indien nieuwe ontwikkelingen of wijzigingen aan de orde zijn die voor rol, positie of besluitvorming van Provinciale Staten relevant kunnen zijn;

De volgende criteria voor het bepalen van toekomstige dossiers waarop extra bestuurlijke aandacht nodig is in verband met de historie van deze locaties worden gehanteerd:

- a. Plannen die eerder zijn ingetrokken naar aanleiding van strijdigheid met provinciaal belang en na politiek-bestuurlijke discussie;
- b. Plannen met bestuurlijke afspraken;
- c. Plannen die alleen onder specifieke voorwaarden toegestaan werden of juist afgewezen

7. Aanvulling op bestaande afspraken over werkwijze planbeoordeling

-In de protocolafspraken tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten in februari 2011 en juli 2014 (herbevestiging van de afspraken naar aanleiding van de vaststelling van de Visie Ruimte en Mobiliteit) is het volgende vastgelegd:

In het kader van de jaarrekening wordt door Gedeputeerde Staten een overzicht gegeven van reactieve aanwijzingen, ingestelde beroepen en verleende en geweigerde ontheffingen inclusief de daarover door Raad van State en rechtbank gedane uitspraken.

In aanvulling daarop wordt in het kader van de jaarrekening het volgende toegevoegd:

- informatie over aantallen beoordeelde plannen en ingediende vooroverlegreacties;
- informatie over de inhoud van ingesteld bezwaar/beroep en ingediende reactieve interventies , zienswijzen en vooroverlegreacties met betrekking tot thema, gemeente en effect voor vervolg;
- informatie over niet-correcte invulling van e-formulieren van beoordeelde plannen met betrekking tot thema en gemeente, te begin informatie over niet-correcte invulling van e-formulieren van beoordeelde plannen met betrekking tot thema en gemeente, te beginnen in januari 2019.

Toelichting op de protocolafspraken:

1. Vaststellen Omgevingsvisie en Omgevingsverordening

Omgevingsvisie

Een samenhangende provinciale Omgevingsvisie bevat de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving worden beschreven. Ook bevat de Omgevingsvisie de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied en het bevat de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid (artikel 3.2 Omgevingswet (Ow)). In een omgevingsvisie wordt rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorkeur aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt (artikel 3.3 Ow)

Hierbij wordt rekening gehouden met de rechtstreeks betrokken belangen (artikel 2.1 Ow). De Omgevingsvisie kent een digitale publicatieplicht. Tegen de Omgevingsvisie is geen bezwaar en beroep mogelijk. Alleen de instrumenten voor beleidsontwikkeling (omgevingsvisie en programma) zijn zelfbindend. Dat wil zeggen dat ze alleen het bestuursorgaan binden dat de omgevingsvisie heeft vastgesteld. Een omgevingsvisie bijvoorbeeld bevat dus geen regels voor burgers, bedrijven of andere overheden. Beleidsdoorwerking naar andere overheden gebeurt via de andere instrumenten in de beleidscyclus, zoals middels instructieregels in de omgevingsverordening. Uit oogpunt van behoorlijk bestuur dienen bestuursorganen wel rekening te houden met elkaars beleid, taken en bevoegdheden. Bevoegd gezag voor de vaststelling is Provinciale Staten. Rijk en gemeenten moeten ook een omgevingsvisie opstellen.

In de omgevingsvisie legt de provincie haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. De provincie stelt één omgevingsvisie voor het hele grondgebied vast. De omgevingsvisie is gebaseerd op artikel 3.1 van de Ow en is een besluit in een vrij formaat en bevat geen regels. De volgende aspecten zijn van belang:

- Provinciale Staten stellen de omgevingsvisie vast;
- Inwerkingtreding vindt plaats op dag na bekendmaking of op in het besluit tot vaststelling aangegeven andere datum;
- De omgevingsvisie is een politiek-bestuurlijk document en bindt uitsluitend het vaststellende bestuursorgaan;
- De visie biedt een samenhangende beleidsmatige basis voor inzet van juridische, financiële of andere instrumenten om de beleidsdoelen in de visie na te streven en bevat geen regels voor burgers, bedrijven of andere overheden;
- Er is geen sprake van hiërarchie en doorwerking in juridische zin;
- Er wordt rekening gehouden met rechtstreeks betrokken belangen (artikel 2.1 Ow);
- De provincie kan samen met andere gemeenten of provincies een gezamenlijke of regionale omgevingsvisie opstellen.

Herzieningen van het Omgevingsbeleid kunnen groot zijn of juist licht van aard. Tot de zogenaamde 'uitgebreide' procedures behoren in ieder geval de volgende herzieningen.

-Thematische aanpassingen met wezenlijke materiële en/of politieke impact waarbij de impact zich beperkt tot één ambitie of beleidsdoel. Hieronder vallen in ieder geval alle aanpassingen waarvoor een milieueffectrapportage moet worden opgesteld. (bv. Module energie, Zuidplas 5e dorp, waterprogramma);

-Integrale aanpassingen met wezenlijke materiële en/of politieke impact waarbij de impact meerdere ambities en beleidsdoelen raakt (bv. Koers 2020).

Daarnaast zijn er ook herzieningen die lichter van aard zijn. Het gaat om:

-Thematische aanpassingen met beperkte materiële en/of politieke impact waarbij de impact zich beperkt tot één ambitie of beleidsdoel. (bv. Ridderkerklijn, drinkwaterverordening);

-Herzieningen over technische aanpassingen, actualisaties en verbeteringen met beperkte materiele en/of politieke impact (bv. leine Verzamelherziening 2020, de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV)).

Omgevingsverordening

Provinciale Staten moeten één provinciale Omgevingsverordening vaststellen waarin verplichte omgevingswaarden (artikel 2.13 Ow) en instructieregels van het Rijk (in het BKL) worden uitgewerkt. In de Omgevingsverordening moeten alle regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen. De provincie (PS) stelt omgevingswaarden vast, geeft regels over activiteiten en instructieregels voor taken en instrumenten van andere bestuursorganen. De Omgevingsverordening heeft daarmee een juridische doorwerking op onder meer gemeenten en waterschappen. Er geldt ook een digitale publicatieplicht. Vaststelling gebeurt door in principe door Provinciale Staten, maar kan ook voor delen gedelegeerd worden naar Gedeputeerde Staten via een delegatiebesluit.

De provinciale omgevingsverordening is gebaseerd op artikel 2.6 van de Ow.

- Het is Ow-Besluit en bevat (voorschrijvende) regels;
- Het bevat alleen de onderwerpen die van provinciaal belang zijn;
- De omgevingsverordening bevat regels die zich richten tot drie doelgroepen:
 - Burgers en bedrijven;
 - Gemeenten en waterschappen;
 - Gedeputeerde Staten;

De Omgevingswet en AMvB's bevatten (instructie)regels die aangeven welke onderwerpen ten minste moeten worden opgenomen.

Naast instructieregels bevat een omgevingsverordening ook regels die gericht zijn op burgers en bedrijven die activiteiten uitvoeren in de fysieke leefomgeving. Een initiatiefnemer die een activiteit wil verrichten kan te maken krijgen met vergunningplicht. Met een Omgevingsvergunningplicht kan voorafgaande toestemming voor de activiteit gevraagd worden. Vergunningplichtige activiteiten worden door de provincie aangewezen in de Omgevingsverordening. GS zijn verantwoordelijk voor toezicht en handhaving. Uitvoering vindt plaats door Omgevingsdiensten en voor provinciale uitvoering door DBI.

Gelijktijdig met de vaststelling van de provinciale Zuid-Hollandse Omgevingsverordening is een delegatiebesluit opgesteld. Of toepassing van de delegatiemogelijkheden nodig of wenselijk is, kan worden gezien in het kader van herzieningen.

Omgevingsprogramma's

Het beleid dat in een omgevingsvisie is vastgesteld kan door Gedeputeerde Staten worden uitgewerkt in een Programma.

Er zijn verplichte Programma's (artikel 3.8 Ow) die moeten worden vastgesteld en die leiden tot de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving, een aspect of een gebied staan met betrekking tot:

- 1) Omgevingslawaaï van belangrijke provinciale wegen, belangrijke spoorwegen, belangrijke regionale luchthavens;
- 2) Ter uitvoering van de grondwaterrichtlijn, de kaderrichtlijn water, de richtlijn overstromingsrisico's, de zwemwaterrichtlijn etc. gericht op het provinciale waterbeleid;
- 3) Gericht op het beheer van een Natura-2000 gebied.

Daarnaast kan de provincie per beleidsdomein zelf bepalen welke programma's onder de reikwijdte van de Omgevingsvisie vallen. De programma's zijn ook zelfbindend. Gedeputeerde Staten zijn hiervoor bevoegd gezag op grond van art 3.4 Ow.. Andere programma's kunnen per beleidsdomein vastgesteld worden door GS. De omzetting van de huidige programma's, die vaak nog zijn vastgesteld door PS, naar programma's onder de Omgevingswet heeft zijn beslag gekregen. GS zullen deze nieuwe programma's vaststellen.

Rolverdeling tussen PS en GS PS kunnen bepaalde beleidsonderwerpen aanzich houden door deze in de omgevingsvisie volledig uit te werken. Ze kunnen ook ruimte laten voor beleidsuitwerking in programma's door GS, maar het ook opdragen. Dit kan uit de Omgevingsvisie blijken, maar PS hebben ook de mogelijkheid om in de omgevingsverordening instructieregels voor GS op te nemen, met betrekking tot (de inhoud van) programma's. De grens tussen de omgevingsvisie en een programma is een politieke keuze, mede afhankelijk van de sturingsfilosofie die wordt gehanteerd.

Het Programma is een nadere concrete uitwerking van de Omgevingsvisie en een GS-bevoegdheid. Nieuwe programma's komen aan de orde bij de start van de planning van beleidsrijke herzieningen van beleidsonderwerpen, de Omgevingsvisie en of via de lange termijn agenda. Nadere protocolafspraken zijn om die reden niet nodig.

2. Provinciaal Projectbesluit en coördinatieregeling

Algemeen

Via het instrument Projectbesluit kan de provincie projecten met een provinciaal belang mogelijk maken. Een projectbesluit volgens de projectprocedure maakt projecten met een publiek belang provinciaal mogelijk. Het Rijk, de Waterschappen en de Provincies zijn bevoegd om op grond van artikel 5.44 lid 1 Ow een projectbesluit te nemen. Het projectbesluit kan worden ingezet als de Provincie zelf initiatiefnemer is, bijvoorbeeld bij de aanleg van provinciale wegen, maar ook als een andere partij initiatiefnemer is, Bijvoorbeeld de Gasunie/WarmtelinQ bij de aanleg van een warmtetransportleiding. Een provinciale projectprocedure wordt alleen gevoerd als er sprake is van een provinciaal belang.

Het projectbesluit kan ook de basis vormen voor onteigening. Het projectbesluit en -procedure is op hoofdlijnen een "eenvoudige regeling" maar kent door z'n brede toepassingsbereik veel mogelijkheden en uitzonderingen. Het Advies van Arcadis bevat een toelichting op het instrument en proces, en de samenhang met procedures rond onteigening en de regeling projecten.¹

Bij de verdere bespreking van dit instrument gaan we uit van provinciale projectprocedure . Het projectbesluit van het Rijk wordt in paragraaf 3 behandeld.

De projectprocedure bestaat uit 5 stappen:

1. Kennisgeving voornemen: Bevoegd gezag geeft aan de opgave te gaan verkennen en geeft aan of er een voorkeursbeslissing gaat komen.
2. Kennisgeving participatie: In de kennisgeving participatie staat hoe het bevoegd gezag of de initiatiefnemer de diverse partijen (zoals burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen) betreft.
3. Verkenning: Bevoegd gezag onderzoekt de mogelijke oplossingen voor een opgave.
4. Voorkeursbeslissing: Het bevoegd gezag neemt een voorkeursbeslissing als dit in de kennisgeving voornemen staat.
5. Projectbesluit: Het bevoegd gezag werkt uit op welke manier het een project zal uitvoeren en stelt het ontwerp vast.

¹ Advies Inzet Projectbesluit onder de Omgevingswet", Provincie Zuid-Holland, d.d. 22 december 2021.

6.Bevoegd gezag kan bepalen voor een projectbesluit dat (latere) besluiten ter uitvoering van het projectbesluit gecoördineerd worden voorbereid met toepassing van de coördinatieregeling van afdeling 3.5 Awb

Het projectbesluit is, als de activiteiten worden benoemd in bijlage 5 bij het Omgevingsbesluit, project-m.e.r.-plichtig. Alleen de voorkeursbeslissing is een plan of programma, waardoor hiervoor een plan MER plicht geldt.

Voor sommige projecten bepaalt de Omgevingswet of er sprake is van een publiek belang en is het verplicht de projectbesluitprocedure toe te passen. Zo moet de provincie een projectbesluit vaststellen voor de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie voor opwekking van duurzame elektriciteit door windenergie met een capaciteit van minimaal 5 MW en maximaal 100 MW. Ook de aansluiting van die installatie op een net valt onder het project. Dit staat in artikel 9c, lid 1 Elektriciteitswet 1998. Het college van Gedeputeerde Staten is bevoegd gezag en bepaalt dus op enkele in de wet opgenomen uitzonderingen na zelf of ze een projectbesluit toepassen.

De minister kan in overleg met de minister van BZK de bevoegdheid om een projectbesluit vast te stellen (voor die gevallen waarbij de minister een wettelijke bevoegdheid heeft om een projectbesluitprocedure toe te passen, zoals bijvoorbeeld het project netten op zee) overdragen aan Gedeputeerde Staten.

Het projectbesluit is de opvolger van het inpassingsplan. Dit ruimtelijk instrument keert niet meer terug in de Omgevingswet. Het projectbesluit heeft een ander karakter dan het inpassingsplan. Hieronder wordt dit toegelicht.

Projectbesluit kan regels van het omgevingsplan wijzigen

Het projectbesluit wijzigt het omgevingsplan met regels die nodig zijn voor het uitvoeren, inwerking hebben of in stand houden van het project. De gewijzigde regels van het omgevingsplan zijn onderdeel van het projectbesluit. Ze komen beschikbaar met het bekendmaken van het projectbesluit. Daarmee heeft het provinciale projectbesluit het karakter van een kaderstellend plan richting de gemeenten. Tevens kan het projectbesluit een titel opleveren voor eventuele onteigening (het besluit tot onteigening is een PS-bevoegdheid).

Projectbesluit kan gelden als omgevingsvergunning

In het projectbesluit kan het waterschap, de provincie of het Rijk vergunningplichtige activiteiten ook direct regelen. Na vaststelling zijn ze dan onderdeel van het projectbesluit. De beoordelingsregels voor die vergunningplichtige activiteiten blijven wel gelden. Ook de regels over voorschriften in een omgevingsvergunning (paragraaf 5.1.4 Omgevingswet en hoofdstuk 8 Besluit kwaliteit leefomgeving) blijven gelden.

Projectbesluit kan andere besluiten bevatten

In het projectbesluit kan het waterschap, de provincie of het Rijk ook de volgende besluiten opnemen:

- Bijvoorbeeld besluiten tot vaststelling van een geluidproductieplafond als omgevingswaarde uit artikel 2.12a, lid 1, 2.13a, lid 1 of 2.15, lid 2 Omgevingswet
- of -maatwerkvoorschriften op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) of Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).
- Verkeersbesluiten uit artikel 15 Wegenverkeerswet 1994. De onttrekking van een weg aan de openbaarheid uit artikel 7, aanhef en onder II Wegenwet.

Uniforme coördinatieregeling

Het bevoegd gezag voor een projectbesluit (GS) kan echter bepalen dat besluiten ter uitvoering van het projectbesluit gecoördineerd worden voorbereid met toepassing van afdeling 3.5 (nieuw) van de Algemene wet bestuursrecht (artikel 5.45 jo. Artikel 16.7 Ow). Dit houdt in dat deze uitvoeringsbesluiten dezelfde voorbereidingsprocedure volgen en dat beroep tegen deze besluiten alleen openstaat bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. De coördinatieregeling is alleen van toepassing voor zover bij wet bepaald of op grond van een voorafgaand besluit van het bevoegde bestuursorgaan. Het bevoegd gezag voor het projectbesluit treedt meestal op als coördinerend bestuursorgaan (artikel 5.45, derde lid Ow, uitzonderingen zijn weergegeven in het vierde lid).

De coördinatieregeling is verplicht bij uitvoeringsbesluiten ter uitvoering van projectbesluiten voor hoofdinfrastructuur (zoals auto(snel)-wegen) en primaire waterkeringen als bedoeld in artikel 5.46 van de Omgevingswet (artikel 5.45 tweede lid Ow).

In verband met de totstandkoming van een projectbesluit wordt tot slot nog opgemerkt dat afdeling 16.4 (Milieueffectrapportage) van de Omgevingswet van toepassing kan zijn bij de projectprocedure.

De bovengenoemde afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht bouwt voort op de bestaande regeling uit de huidige Awb, Wro en Wabo. Voortaan biedt de Algemene wet bestuursrecht één uniforme procedure voor de voorbereiding, totstandkoming en rechtsbescherming voor al die projectbesluiten en de benodigde uitvoeringsbesluiten. De artikelen 3:23 tot en met 3:26 Awb bevatten nadere procedurevoorschriften over het indienen van aanvragen, de gelijktijdige terinzagelegging en de kennisgeving van de (ontwerp)besluiten. In de regeling zijn ook enkele bijzondere bevoegdheden en voorzieningen uit de verschillende omgevingsrechtelijke wetten opgenomen. Bijvoorbeeld de mogelijkheid om, besluiten in clusters, die aansluiten bij de aard en fase van het project, de besluitvormingsprocedure te laten doorlopen (3:21 derde lid Awb). Ook krijgt het coördinerend orgaan de bevoegdheid om een afwijkende beslistermijn vast te stellen (3:25 eerste lid onder i Awb).

3. Rijksprojectprocedures

Zoals hierboven is aangegeven zal het inpassingsplan onder de Omgevingswet niet meer terugkeren. Dat betekent daarmee ook dat het rijksinpassingsplan verdwijnt en in de plaats daarvan volgt zoals gezegd het projectbesluit. In de volgende gevallen is het Rijk het bevoegde gezag en verplicht een project vast te stellen:

-Wegen (artikel 5.46, lid 1 Omgevingswet)

de aanleg van een autoweg of autosnelweg en een wijziging van een autoweg die bestaat uit de ombouw van een weg tot autosnelweg. of een wijziging van een autoweg of autosnelweg die bestaat uit de uitbreiding van een weg met 1 of meer rijstroken, als het uit te breiden weggedeelte 2 knooppunten of aansluitingen met elkaar verbindt.

-Spoorwegen (artikel 5.46, lid 1 Omgevingswet)

de aanleg of wijziging van een spoorweg.

-Vaarwegen en waterkeringen (artikel 5.46, lid 1 Omgevingswet)

de aanleg of wijziging van een van een vaarweg of primaire waterkering.

Productie van elektriciteit (artikel 9b, lid 1 Elektriciteitswet 1998), -Hoogspanningsnetten (artikel 20a, lid 1 en 2 Elektriciteitswet 1998). -Gasinfrastructuur (artikel 39b, lid 1 Gaswet). -Mijnbouwwerken en pijpleidingen (artikel 141a, lid 1 Mijnbouwwet)

In gevallen van waar het Rijk het bevoegd gezag is kan het rijk de nieuwe uniforme coördinatieregeling (Awb) van toepassing verklaren. In elk geval is het Rijk verplicht om deze coördinatieregeling toe te passen

in de volgende gevallen. De coördinatieregeling is in elk geval verplicht bij uitvoeringsbesluiten ter uitvoering van projectbesluiten voor hoofdinfrastructuur en primaire waterkeringen als bedoeld in artikel 5.46 van de Omgevingswet (artikel 5.45 tweede lid Ow).

Een voorbeeld naar huidig recht waarbij een inpassingsplanprocedure is gevoerd en gebruik is gemaakt van de coördinatieregeling is het rijksinpassingsplan voor project Porthos Transport opslag van CO2 van 9 juni 2020.

De uniforme coördinatieregeling onder gelding van de Omgevingswet verschilt niet wezenlijk van de huidige coördinatieregeling onder de Wet ruimtelijke ordening. Wat wel verandert is het volgende. Op grond van artikel 3.28 Wro hoort de Minister, indien er sprake is van een nationale belangen, zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten in het kader van het vooroverleg van art 3.1.1. Bro, alvorens het inpassingsplan wordt vastgesteld. Daarover is in de huidige protocolafspraken vastgelegd dat GS mede namens PS een reactie op een voorontwerp-inpassingsplan indienen. Artikel 3.28 Wro keert niet meer terug in de Omgevingswet. Dit is immers niet meer nodig vanwege de verschuiving van bevoegdheden van PS naar GS (Van inpassingsplan naar projectbesluit). Gebruikelijk is dat het Rijk het (voor)ontwerp ófwel naar zowel GS als naar PS, danwel alleen naar PS wordt gezonden, met verzoek om binnen 6 weken te reageren. Het is evident dat de voortgang van het betrokken project het noodzakelijk maakt om ernaar te streven binnen niet al te lange tijd te reageren. Immers alleen als er zo veel mogelijk binnen de gestelde termijn wordt gebleven zullen er voor het rijk mogelijkheden zijn om de provinciale reactie optimaal door te laten werken in het projectbesluit.

Gezien de voor het opstellen van een reactie op een ontwerp van een projectbesluit noodzakelijke (procedure)tijd is het vrijwel onmogelijke om deze ter vaststelling aan PS voor te leggen zonder de termijn van zes weken te overschrijden. GS gaan er dan ook van uit dat zij, net als tot nu het geval was, in komende gevallen bij het Rijk een reactie zullen indienen waarin zij uiteraard binnen de door de Omgevingsvisie en andere vastgestelde beleidsstukken gestelde kaders blijven. Tevens zullen GS in deze reacties opnemen dat GS deze onder voorbehoud van het door PS in te nemen standpunt bij de Minister indienen. GS zal een afschrift van de reactie van GS toezenden waarbij PS zelf kan bepalen of deze voor bespreking geagendeerd wordt. Op deze wijze zal het mogelijk zijn de door GS ingediende reactie aan te scherpen, te preciseren en of te nuanceren.

Het Rijk kan de bevoegdheid om een projectbesluit vast te stellen overdragen aan de Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie waar het project geheel of in hoofdzaak wordt uitgevoerd. GS moeten wel instemmen met het overdragen van de bevoegdheid (artikel 5.44b Omgevingswet). Het Rijk kan de bevoegdheid voor productie-installaties voor het opwekken van elektriciteit, hoogspanningsnetten en gasinfrastructuur overlaten aan de gemeente.

Het projectbesluit van het Rijk en het verdwijnen van de coördinatieregeling van de Wro heeft tot gevolg dat de Minister niet verplicht is om PS te horen, zoals nu onder art 3.28 Wro wel het geval is. De bestaande protocolafspraken hierover komen daardoor te vervallen. De bovenstaande afspraken komen daarvoor in de plaats zodat de werkwijze tussen PS en GS wordt voortgezet.

4. Ontheffingen

Algemeen

Op grond van artikel 2.32 lid 1 Ow kunnen Gedeputeerde Staten op verzoek van een bestuursorgaan van een gemeente of een waterschap ontheffing verlenen van een instructieregel uit de Omgevingsverordening of GS kunnen besluiten het ontheffingsverzoek te weigeren. Er kunnen zich altijd situaties voordoen waarin een onverkorte toepassing tot onbillijkheden of fricties kan leiden. De in dit artikel opgenomen

ontheffingsmogelijkheid is bedoeld voor situaties waarbij de zorg tot de fysieke leefomgeving van de gemeenten tot wie de instructieregel zich richten onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot de met die regels te dienen belangen. Daarvan kan sprake zijn als ontwikkelingen redelijkerwijs niet te voorzien waren, maar bijvoorbeeld ook als ontwikkelingen met behulp van maatwerkoplossingen of innovatieve initiatieven in overeenstemming kunnen worden gebracht met de belangen die met de instructieregel worden behartigd.

Daarnaast zijn voor situaties waarin een ontheffingsverzoek dat betrekking heeft op een gebied binnen Natuurnetwerk Nederland nog aanvullende voorwaarden geformuleerd. Voor ontheffing van detailhandelsbeleid geldt dat in het kader van een richtlijnconforme interpretatie van artikel 2.32 lid 1 Ow, onderzocht moet worden of het weigeren van de ontheffingen een zinvolle bijdrage levert aan de provinciale beleidsdoelen.

Anders dan onder de Wro is deze ontheffingsmogelijkheid ook bedoeld voor ontheffingverlening in gevallen die in zijn algemeenheid voorzienbaar zijn, maar in hun specifieke casuïstiek niet. Dergelijke gevallen zijn niet goed vooraf, voordat zij zich daadwerkelijk voordoen, te formuleren als een uitzondering op de instructieregel. Een ander verschil met het huidige artikel 4.1a Wro is dat er niet meer hoeft te worden getoetst aan het criterium 'bijzondere omstandigheden'. De huidige Wro beperkt de mogelijkheden tot ontheffingverlening omdat volgens de wetsgeschiedenis de bijzondere omstandigheden moeten zijn gelegen in de ruimtelijke kwaliteit van de ontwikkeling waarvoor ontheffing is gevraagd. Door het vervallen van de zwaarwegende drempel: 'bijzondere omstandigheden' kan het instrument ontheffing eenvoudiger worden toegepast.

Niet van alle regels is het wenselijk dat daarvan ontheffing kan worden verleend. Europese richtlijnen bijvoorbeeld kunnen daaraan in de weg staan. In geval van strijd met hogere regelgeving maar ook vanwege beginselen als rechtszekerheid of rechtsgelijkheid (precedentwerking) kan dit onmogelijk zijn resp. onwenselijk worden geacht. Artikel 2.32 Ow vereist dat bij het stellen van een instructieregel in de Omgevingsverordening expliciet moet worden aangegeven of daarvan ontheffing kan worden verleend. Voorbeelden zijn regels over een omgevingsplan die in zichzelf al voldoende afwegingsruimte hebben en regels over de inhoud van een op te stellen programma. Volgens de Memorie van toelichting op de Ow lijkt het bieden van een mogelijkheid tot verlening van ontheffing in het kader van regels over het toedelen van functies aan locaties wel in de rede te liggen. Het toedelen van functies aan locaties is in de ogen van de omgevingswetgever immers in de eerste plaats een taak voor de gemeenten. In de Verordening hebben we beoordelingsregels voor ontheffingsverzoeken over natuur opgenomen in het kader van de NNN-waarden.

In de protocol afspraken 2021 is voorzien dat de initiatieven met betrekking tot wind en zon op land die niet passen in het Omgevingsbeleid en waar GS een ontheffing voor weigert ook aan de Statenleden worden voorgelegd. Bij besluitvorming over ontheffingsverzoeken zullen GS mogelijke precedentwerking in de beoordeling van het verzoek betrekken. Deze afspraken blijven van kracht totdat de module energietransitie (de Res'en) door PS is vastgesteld. In het kader van de herziening van de protocolafspraken zijn hierover geen nieuwe afspraken meer nodig.

5. Beoordeling van regionale visies

Algemeen

In de Omgevingsvisie wordt groot belang gehecht aan de aanwezigheid van een actuele, regionaal afgestemde programmering van (o.m.) plannen voor wonen en werken, neergelegd in (sub-)regionale visies, voor wonen en kantoren en regionale bedrijventerreinvisies (bijvoorbeeld de regionale bedrijventerreinvisie over de A12-corridor). Hierin staan o.a. behoefteramingen als basis voor die op te stellen visies.

De regionale bedrijventerreinenvisies krijgen in de beleidsrijke wijziging van het Omgevingsbeleid 2021 (vast te stellen door PS jan feb 2022) dezelfde status als de regionale visies over kantoren en wonen. In de bedrijventerreinenstrategie wordt voorgesteld om in het provinciale Omgevingsbeleid op te nemen dat Gedeputeerde Staten deze geactualiseerde regionale bedrijventerreinenvisies kunnen aanvaarden. De werkwijze met aanvaarde regionale visies is dan vergelijkbaar met die bij wonen en kantoren. Dit aanvaarden of instemmen met regionale visies leidt tot meer duidelijkheid en flexibiliteit bij provincie, regio's en gemeenten over onderwerpen als vraag, aanbod, marktbehoefte en compensatie. De status van de huidige bedrijventerreinenvisies is altijd onduidelijk gebleven omdat deze nooit door de provincie zijn aanvaard of geaccordeerd.

Indien GS met een visie kunnen instemmen zullen zij deze visie formeel aanvaarden en daarbij aangeven in hoeverre in het kader van die visie (al) is voldaan aan de verschillende treden van de in de Verordening opgenomen ladder voor duurzame verstedelijking. Indien in de reactie van GS te kennen wordt gegeven dat aan 1 of meer treden van de ladder is voldaan, heeft bij de bestemmingsplannen waarin de regionale visie verder wordt verwerkt niet opnieuw die toets plaats te vinden en is aan de desbetreffende onderdelen van de ladderbepaling uit de Omgevingsverordening voldaan.

In de Omgevingsverordening is een en ander ook formeel vastgelegd, waarbij de beoordeling van een regionale visie een bevoegdheid van GS is.